

Srbija stari, zabrinjavajuće i prognoze na globalnom nivou

07. 04. 2012. 12:32h | Tanjug

Stanovništvo Srbije svrstava se u grupu izrazito starih populacija, sa prosečnom starošću stanovništva od 41, 4 godina, a demografski stručnjaci upozoravaju da će u narednih pet godina u svetu osoba starijih od 65 godina biti više nego dece mlađe od pet godina.

Kada je u pitanju Srbija, udeo starih u ukupnoj populaciji je 17 odsto, što svrstava Srbiju medju najstarije populacije u Evropi, a obzirom na to da sve više ima starih ljudi ona spada u grupu pet evropskih zemalja koje karakteriše staro stanovništvo. Pored Srbije, sličan problem imaju i Bugarska, Nemačka, Švedska, Italija.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku (RZS), "udeo" mladih je nizak i opadajući dok udeo starijih visok i stalno raste pa tako mlađi od 15 godina čine samo 15 odsto opšte populacije, što je evidentno manje od udela stanovništva

starijeg od 65 godina (17 odsto).

U poslednjih 60 godina, udeo mladih se prepolovio, a starih se povećao za dva do pet puta, a posebno je upadljivo to što se smanjio broj mladih u udelu radnog stanovništva, a povećao broj starijih radnika.

Sredinom prošlog veka stanovništvo Srbije je spadalo u mlađe populacije u Evropi, a, na osnovu rezultata preposlednjeg popisa stanovništva iz 2002. godine, ono se

prema svim obeležjima demografske starosti, danas može svrstati u grupu demografski izrazito starih populacija, i to ne samo u evropskim nego i u svetskim okvirima.

Kada su u pitanju osnovni razlozi evidentnog starenja nacije, stručnjaci u RZS ukazuju da je na povećano starenje stanovništva uticao pad fertiliteta ili njegovo dugogodišnje zadržavanje na niskom nivou, mortalitet, ali i migracije.

Kada je u pitanju fertilitet, za poslednji 60 godina prosečan broj dece po ženi je prepolovljen i sa 3,13 dece po ženi sveden je na 1, 41.

Zabrinjavajuće je što je dostignuti nivo fertiliteta nizak i već više od pola veka ne obezbeđuje ni prostu reprodukciju stanovništva.

Prema podacima iz 2010. godine, prosečna starost stanovništva u Srbiji bila je 41,4 godine, a osim Srbije u tom "rangu" su i Italija, Bugarska, Švedska i Nemacka.

Istovremeno, stanovništvo Crne Gore, na primer spada u grupu najmlađih evropskih naroda, a manju prosečnu starost od crnogorskog stanovništva (35,7) imaju jedino Island, Irska, Makedonija, Moldavija i Albanija.

Posmatrano na opštinskom nivou, u centralnoj Srbiji se kao najstarije izdvajaju opštine čija je prosečna starost stanovništva veća od 48 godina i to Crna Trava, (53, 5), Gadžin Han (51, 8), Svrlijig (50, 7), Babušnica, Ražanj i Knjaževac sa prosečno 48 godina.

Kao demografski najmlađa izdvaja se opština Preševo čije stanovništvo ima prosečnu starost 29, 9 godina, zatim Tutin sa 30, 8, Bujanovac sa prosekom 33, 4 godine i Novi Pazar gde je u proseku stanovništvo staro 33, 5 godina.

Kada je u pitanju životni vek, prema podacima iz 2010. godine u Srbiji očekivano

trajanje života za muškarce bilo je 71, 4, a za žene pet godina duže, odnosno 76, 6 godina. Ohrabruje to što je za poslednjih 60 godina životni vek muškarca produžen za 17, a kod žena za 18 godina.

Dužina životnog veka muškaraca i žena u Srbiji je ipak niža od proseka zemalja EU gde muškarci žive prosečno oko 74, 9 godina, a žene čak dožive 81, 8 godinu . Najkraći životni vek imaju stanovnici severnobanatskog i srednjobanatskog okruga (ispod 72 godine), a najduži moravičkog, zlatiborskog i rasinskog okruga (između 75 i 76 godina).

Najduži životni vek -od 76 do 78 godina imaju muškarci iz Svrlijiga i Žitoradje, a u tim mestima primećeno je takodje i da žene dožive duboku starost- i do 80 godina.

Kada je u pitanju treći razlog starenja, stručnjaci navode da su na to uticale i migracije, odnosno da je odlazak iz zemlje više od 320.000 stanovnika uticao na ubrzanje procesa starenja stanovništva. Istovremeno stanovništvo koje se doseljavalo, a budući da je reč o prisilnim migracijama nije se bitno razlikovalo od ukupnog stanovništva sa područja odseljavanja, ali i na području doseljavanja.

U periodu nakon Drugog svetskog rata sastav porodica je pretrpeo bitne promene, tako da tradicionalno višečlane porodice zamenjuju porodice s jednim do dva deteta. Prema Popisu 2002. godine, porodice bez dece činile su 30,8 odsto porodica u Srbiji, sa jednim detetom su činile 32,9 odsto, sa dva 30,9 odsto, a sa tri i više dece 5,4 odsto od ukupnog broja porodica.

Da Srbija nije jedina zemlja koja ima problem starenja stanovništva, pokazuju i projekcije na globalnom nivou prema kojima će samo u narednih pet godina broj osoba starijih od 65 godina premašiti broj dece mlađe od pet godina, a do 2050 i broj dece mlađe od 14 godina.

Predviđa se da će do 2050. godine 80 odsto starijih ljudi svetske populacije živeti u zemljama niže ili srednje razvijenosti.

Starenje i stare osobe su u fokusu ovogodišnjeg obeležavanja Svetskog dana zdravlja, 7. aprila, pod sloganom "Zdravlje dodaje život godinama" a sa ciljem da se obrati veća pažnja na negu i zdravstvenu zaštitu tog dela svetske populacije.

U Prvom nacionalnom izveštaju o socijalnom uključivanju i smanjenju siromaštva u Srbiji za period 2008–2010. godine koji je Vlada Srbije usvojila 17. marta 2011, navodi se da je neophodna promena mnogobrojnih stereotipa, predrasuda i nerazumevanja vezanih za starost, a s druge strane, važno je promovisati aktivno starenje putem podsticanja radne aktivnosti starih ljudi.

Pored toga, bitno je i na druge načine unapredjivati kvalitet života osoba u trećem i četvrtom dobu života, poput promovisanja socijalne inovacije za starije, omogućavanje kućne nege za stare osobe, ali i novi medicinski proizvodi i aparati koji bi im bili dostupni.

2012 © - blic.rs